

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĐI
Tohumluk Tescil Ve Sertifikasyon Merkez M¼d¼rl¼Đ¼

G¼NEYDOĐU ANADOLU B¼LGESİ
KURU EKMEKLİK BUĞDAY
TESCİL RAPORU

DEKORİ (ADAY 24), MEYA 26, SALİHBEY

Ankara-2023

DEKORİ (ADAY 24), MEYA 26, SALİHBEY EKMEKLİK BUĞDAY ÇEŞİTLERİNİN TESCİLİ HAKKINDA RAPOR

Güneydoğu Anadolu Bölgesi kuruda ekmeklik buğday tarımsal değerleri ölçme denemelerinde DEKORİ (ADAY 24), MEYA 26 ve SALİHBEY çeşit adayları 2 yıl süreyle yer almıştır. Bu denemelerin sonunda verim, kalite ve hastalık değerleri dikkate alınarak bir değerlendirme yapılmış ve karar aşamasına gelinmiştir. Tarımsal değerleri ölçme denemeleri Diyarbakır, Mardin (Kızıltepe) ve Şanlıurfa'da (Gündaş, Serince, Koruklu) kurulmuştur. Bu denemelerde Ceyhan 99, Cemre, Dinç ve Sagittario standart çeşit olarak kullanılmıştır.

TDÖ denemeleri ile birlikte Farklılık, Yeknesaklık ve Durulmuşluk (FYD) testleri 2 yıl süre ile Ankara (Yenikent) ve Manisa'da (Beydere) yapılmıştır. Çeşit adaylarının bu süre içinde UPOV prensiplerine uygun olarak her bir karakter için en uygun dönemde gözlemleri yapılmış ve çeşit özellik belgeleri düzenlenmiştir.

DEKORİ (ADAY 24); tescil başvurusunu Yıldız Tarım Petrol İnş. Loj. Dan. San. ve Tic. Ltd. Şti.'nin yaptığı çeşit adayı aynı şirket tarafından 2018 yılında Diyarbakır'da ıslah edilmiştir. Çeşit adayı; yazlık, bitki boyu uzun ve başaklanma zamanı erken olup tarımsal değerleri ölçme denemelerinde 459.4 kg/da ortalama verim ile ikinci sırada yer almıştır. Çeşit adayının verimi, 419.0 kg/da olan standart çeşitler ortalamasının % 9,6 üzerindedir.

Tekrarlamalı veriler üzerinden yapılan stabilite parametreleri incelendiğinde; çeşit adayı 1.17 b değeri ve negatif a değerine (-49,14) sahiptir.

Kalite değerleri incelendiğinde; beyaz taneli olan çeşit adayının bin tane ağırlığı 32.3-41.8 g, hektolitre ağırlığı 75.7-80.7 kg/hl protein oranı %13.3-17.4, zeleny sedimentasyon 50-68 ml, alveograf enerji değeri 423-497 arasında değişmektedir.

MEYA 26; tescil başvurusunu Meya Tohum Danışmanlık Tarım San. Tic. Ltd.Şti.'nin yaptığı çeşit adayı aynı şirket tarafından 2020 yılında Diyarbakır'da ıslah edilmiştir. Çeşit adayı; yazlık, bitki boyu uzun ve başaklanma zamanı erken olup tarımsal değerleri ölçme denemelerinde 459.2 kg/da ortalama verim ile üçüncü sırada yer almıştır. Çeşit adayının verimi, 419.0 kg/da olan standart çeşitler ortalamasının % 9.5 üzerindedir.

Tekrarlamalı veriler üzerinden yapılan stabilite parametreleri incelendiğinde; çeşit adayı 1.01 b değeri ve pozitif a değerine (21.95) sahiptir.

Kalite değerleri incelendiğinde; beyaz taneli olan çeşit adayının bin tane ağırlığı 31.4-40.7 g, hektolitre ağırlığı 77.0-82.7 kg/hl, protein oranı %13.1-17.9 zeleny sedimentasyon 46-68 ml, alveograf enerji değeri 361-486 arasında değişmektedir.

SALİHBEY; tescil başvurusunu Ar Grup Tarım Gıda İnş. Tur. Tek. İç ve Dış Tic. San. Ltd. Şti.'nin yaptığı çeşit adayı aynı şirket tarafından 2016 yılında Diyarbakır'da ıslah edilmiştir. Çeşit adayı; yazlık, bitki boyu orta ve başaklanma zamanı erken-orta olup tarımsal değerleri ölçme denemelerinde 435.9 kg/da ortalama verim ile dördüncü sırada yer almıştır. Çeşit adayının verimi, 419.0 kg/da olan standart çeşitler ortalamasının % 4.0 üzerindedir.

Tekrarlamalı veriler üzerinden yapılan stabilite parametreleri incelendiğinde; çeşit adayı 0.89 b değeri ve pozitif a değerine (51.19) sahiptir.

Kalite değerleri incelendiğinde; kırmızı taneli olan çeşit adayının bin tane ağırlığı 27.0-34.8 g, hektolitre ağırlığı 75.1-81.2 kg/hl, protein oranı %13.2-18.1, zeleny sedimentasyon 35-53 ml, alveograf enerji değeri 244-275 arasında değişmektedir

Kuruluşumuzca Tescil Komitesine sunulan Aday 24 “Dekori” ismi ile, Meya 26 “Cihan 100” ismi ile, Salihbey aynı isim ile 10.04.2023 tarihinde yapılan Serin İklim Tahılları Komitesince tescil edilmiştir.

**Tohumluk Tescil ve Sertifikasyon
Merkez Müdürlüğü**

Çizelge 1. Güneydoğu Anadolu Bölgesi 2020-2021 Ekim Yılı Kuruda Ekmeklik Buğday TDÖ Denemeleri Verim Sonuçları (kg/da)

Çeşitler	Diyarbakır	Koruklu	Serince	Ortalama	VS
1-Ceyhan 99 (st)	372.4	515.3 bc	446.5 cd	444.7 cd	7
2-Cemre (st)	348.2	540.5 b	458.5 cd	449.1 c	6
3-Dinç (st)	421.1	617.3 a	563.5 ab	534.0 a	1
4-Sagittario (st)	323.9	464.3 c	415.5 d	401.2 d	8
5-Dekori (Aday 24)	450.8	533.5 b	582.0 a	522.1 ab	2
6-Meya 26	429.5	532.3 b	595.5 a	519.1 ab	3
7-Salihbey (AR 17E-04)	386.2	565.3 ab	478.5 cd	476.7 bc	5
8-Hazar	387.8	566.3 ab	504.5 bc	486.2 bc	4
VK(%), F	18.91, ÖD	7.63, **	10.14, **	11.92, **	
AÖF		60.78	75.37	46.58	

Çizelge 2. Güneydoğu Anadolu Bölgesi 2021-2022 Ekim Yılı Kuruda Ekmeklik Buğday TDÖ Denemeleri Verim Sonuçları (kg/da)

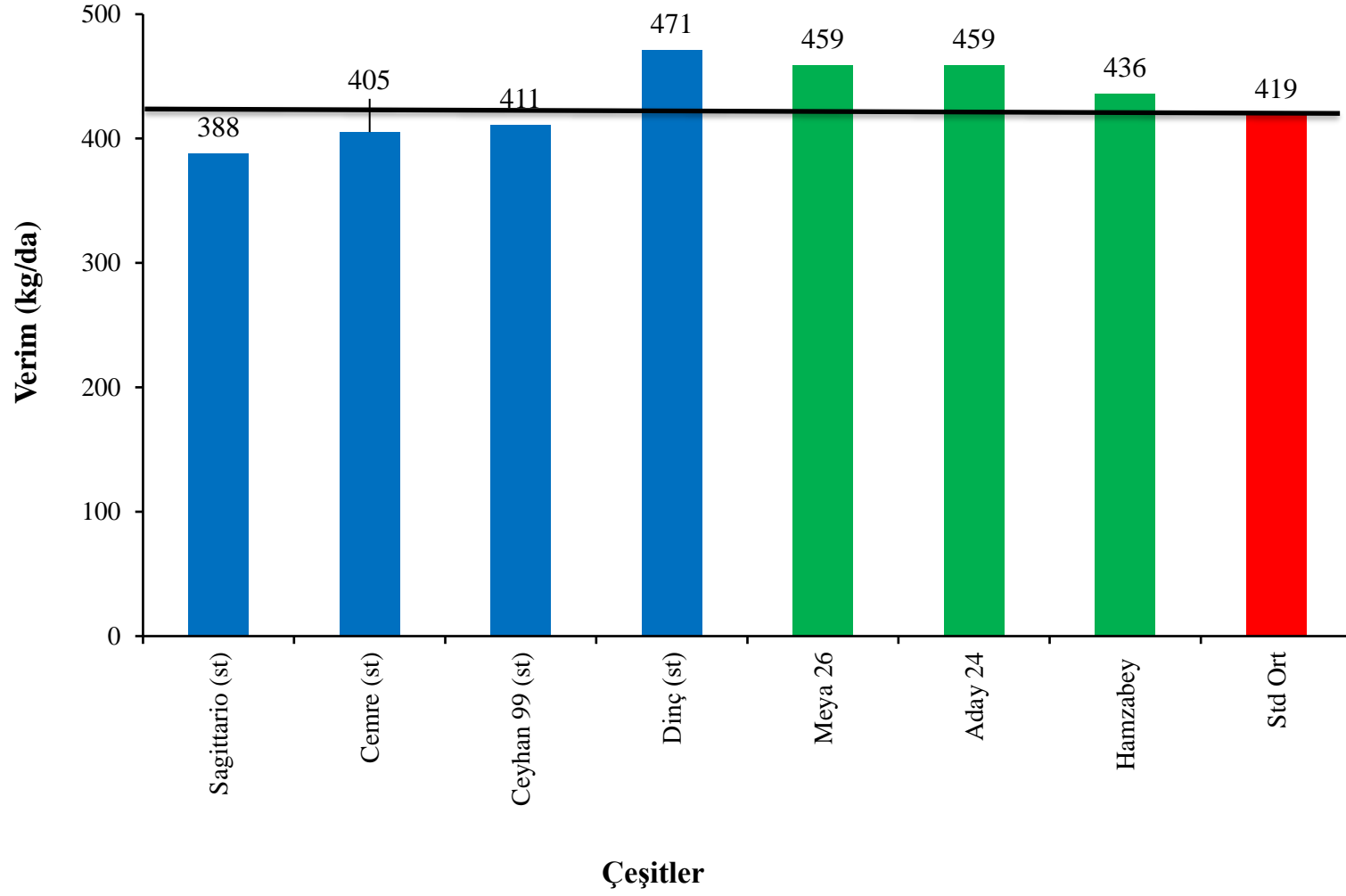
	Çeşitler	Gündaş	Kızıltepe	Serince	Ortalama	VS
1	Ceyhan 99 (st)	162.6 cd	628.5	343.3	378.1	8
2	Cemre (st)	140.5 e	630.1	313.6	361.2	10
3	Dinç (st)	186.1 a	604.2	435.7	408.6	1
4	Sagittario (st)	166.4 cd	576.3	382.8	375.1	9
5	Dekori (Aday 24)	153.6 de	695.0	341.7	396.7	5
6	Meya 26	174.9 abc	621.5	401.3	399.2	4
7	Salihbey (AR 17E-04)	185.6 ab	578.0	422.0	395.2	6
8	TBT 20-6 (TBT1010)	153.3 de	666.1	399.4	406.3	3
9	HC17-1	168.9 a-d	588.0	409.6	388.8	7
10	Dicle 19	167.6 bcd	624.6	427.5	406.6	2
VK%, F		7.53**	13.87 Ö.D.	19.5 Ö.D.	17.00 Ö.D.	
AÖF		18.14				

Çizelge 3. Güneydoğu Anadolu Bölgesi 2021 ve 2022 Yılları Kuruda Ekmeklik Buğday TDÖ Denemeleri Verim Sonuçları (kg/da)

Çeşitler	Diyarbakır	Şanlıurfa Serince		Şanlıurfa Gündoğ	Şanlıurfa Koruklu	Mardin Kızıltepe	Genel Ortalama	V.S.
	2021	2021	2022	2022	2021	2022		
1-Ceyhan 99 (st)	372.4	446.5	343.3	162.6	515.3	628.5	411.4 bc	5
2-Cemre (st)	348.2	458.5	313.6	140.5	540.5	630.1	405.2 bc	6
3-Dinç (st)	421.1	563.5	435.7	186.1	617.3	604.2	471.3 a	1
4-Sagittario (st)	323.9	415.5	382.8	166.4	464.3	576.3	388.2 c	7
5- Dekori (Aday 24)	450.8	582.0	341.7	153.6	533.5	695.0	459.4 a	2
6-Meya 26	429.5	595.5	401.3	174.9	532.3	621.5	459.2 a	3
7-Salihbey (AR 17E-04)	386.2	478.5	422.0	185.6	565.3	578.0	435.9 ab	4

F :**
%VK: 14.68
AÖF : 36.36

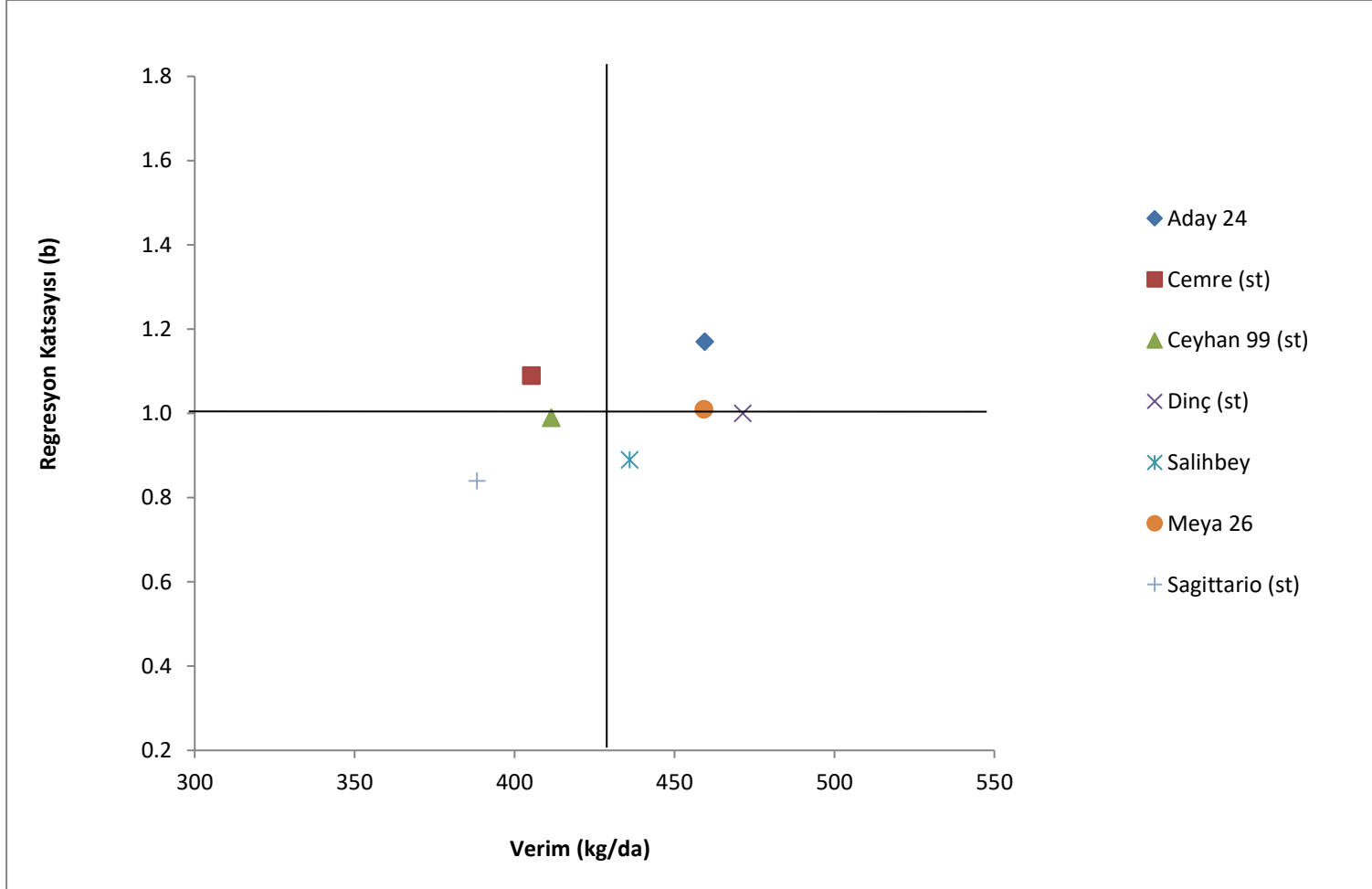
Grafik 1. Güneydoğu Anadolu Bölgesi Kuruda Ekmeklik Buğday Verim Grafiği

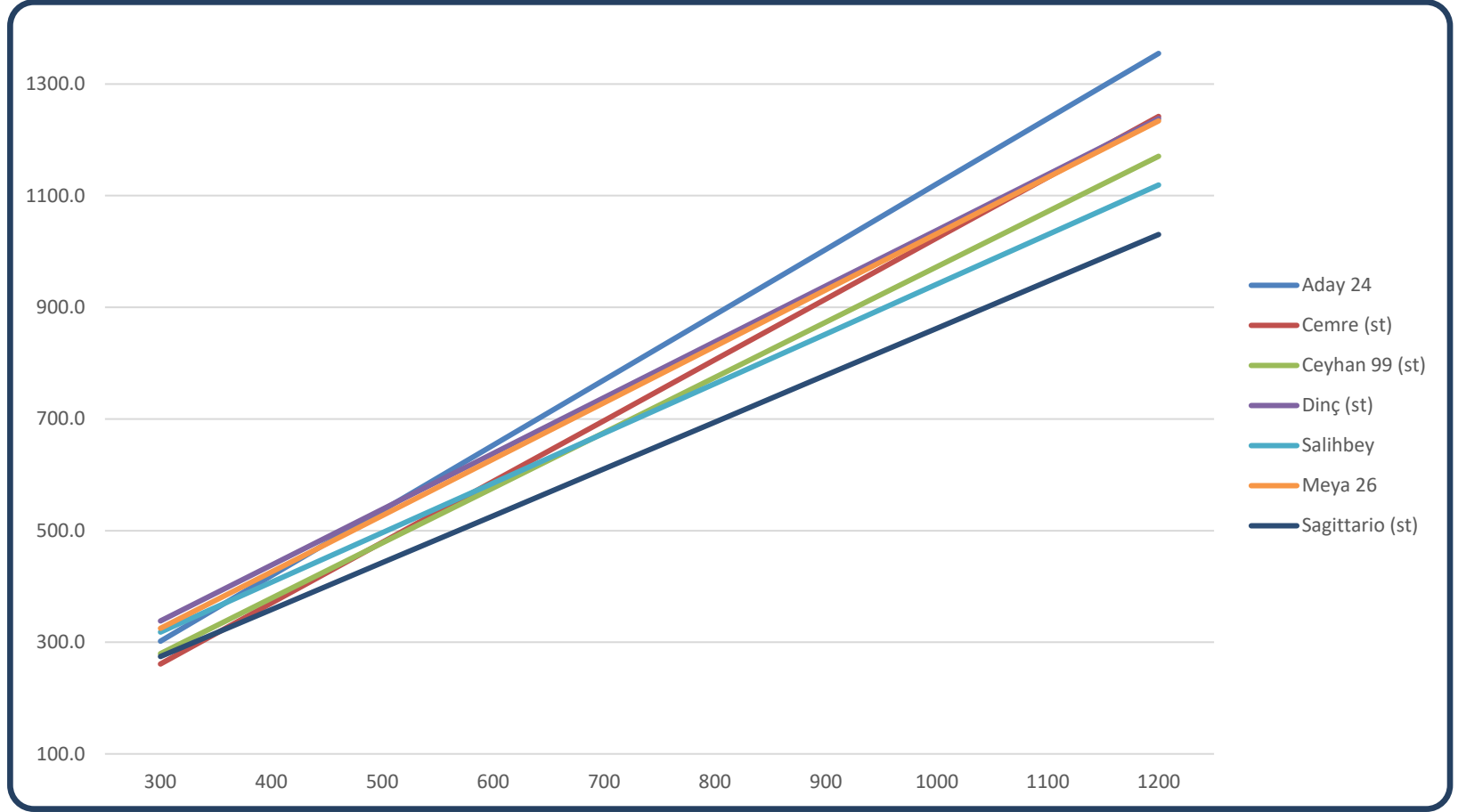
Çizelge 4. Güneydoğu Anadolu Bölgesi Kuruda Ekmeklik Buğday Tarımsal Değerleri Ölçme Denemelerine Ait Bazı Stabilite Parametreleri

Çeşitler	Verim (kg/da)	b		a	V.K.	R ²
			+,- sh			
Ceyhan 99 (st)	411.4	0.99	0.08	-18.42	14.59	0.86
Cemre (st)	405.2	1.09	0.08	-65.98	13.28	0.9
Dinç (st)	471.3	1.00	0.11	38.11	17.32	0.78
Sagittario (st)	388.2	0.84	0.07	22.43	13.57	0.86
Dekori (Aday 24)	459.4	1.17	0.09	-49.14	14.47	0.88
Meya 26	459.1	1.01	0.09	21.95	14.52	0.84
Salihbey	435.9	0.89	0.11	51.19	17.38	0.76
Genel Ortalama	432.9					
Std. Ortalama	419.0					

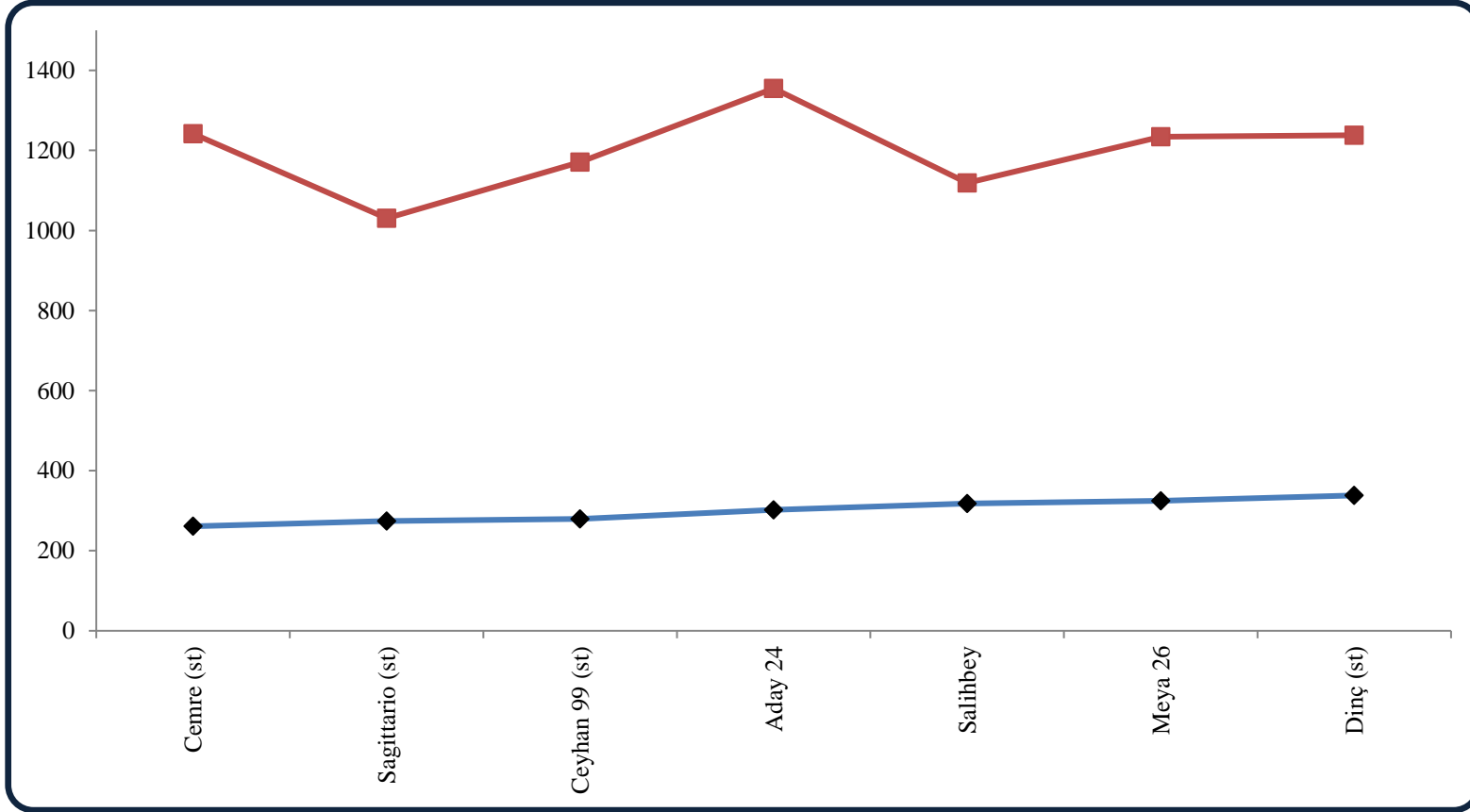
Grafik 2. Güneydoğu Anadolu Bölgesi Kuruda Ekmeklik Buğday Stabilite Grafiği

Grafik 3. Güneydoğu Anadolu Bölgesi Kuruda Ekmeklik Buğday Beklenen Verim Grafiği

Grafik 4. Güneydoğu Anadolu Bölgesi Kuruda Ekmeklik Buğday Beklenen Verim Grafiği
(Kötü ve iyi çevre açılımı)

Çizelge 5. Güneydoğu Anadolu Bölgesi Kuruda Ekmeklik Buğday TDÖ Denemelerine Ait Teknolojik Analiz Değerleri (Diyarbakır-2021)

Çeşitler	Tane Rengi	Sertlik (%)	Bin Tane Ağırlığı (g, km)	Hektolitreye (kg/hl)	Protein (% , km)	Zeleny Sedim. (ml)	Beklemeli Zeleny Sedim. (ml)	Zeleny Sedim. Fark (ml)	Alveograf Enerji Değer (W)	Gluten (%)	Gluten İndeksi (%)	Un Verimi (%)
1-Ceyhan 99 (st)	B	89.4	28.1	76.3	17.8	65	56	-9	344	37.8	86.6	71.5
2-Cemre (st)	B	81.3	30.3	76.4	18.9	64	25	-39	240	44.2	56.8	69.3
3-Dinç (st)	B	92.6	22.8	74.1	18.5	50	59	9	217	41.5	52.8	68.6
4-Sagittario (st)	K	84.9	26.5	74.0	19.2	53	52	-1	285	44.0	36.2	68.0
5- Dekori (Aday 24)	B	82.3	32.3	75.7	17.4	68	73	5	497	33.7	97.9	68.8
6- Meya 26	B	81.6	31.4	77.0	17.9	68	71	3	486	37.8	89.0	69.8
7- Salihbey	K	91.8	27.0	75.1	18.1	53	64	11	275	41.2	59.4	69.5
8- Hazar	K	80.4	28.4	76.8	17.6	46	55	9	317	37.9	86.2	70.0

* Teknolojik Analizler Tarla Bitkileri Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Kalite laboratuvarında yapılmıştır.

Çizelge 6. Güneydoğu Anadolu Bölgesi Kuruda Ekmeklik Buğday TDÖ Denemelerine Ait Teknolojik Analiz Değerleri (Kızıltepe-2022)

Çeşitler	Tane Rengi	Hektolitreye Ağırlığı (kg/hl)	Bin Tane Ağırlığı (g, KM*)	Tane Sertlik İndeksi SKCS***	Un Verimi (%)	Tane Protein Oranı (% , KM*)	Zeleny Sedimentasyon Değeri (ml)	Beklemeli Zeleny Sedim. Değeri (ml)	Alveograf Enerji -W Değeri (10 ⁻⁴ Joule)	Farinograf Su Absorpsiyonu (%)	Farinograf Yumuşama Derecesi (BU)	Yaş Gluten Miktarı (%)	Gluten İndeks Değeri (%)
1-Ceyhan 99 (st)	B	79.3	35.8	80	72.4	12.9	55	66	309	65.6	71	24.0	99.6
2-Cemre (st)	B	79.4	38.4	74.7	71.6	14.6	46	67	334	70.0	82	34.2	70.9
3-Dinç (st)	B	81.3	34.6	79.6	70.6	13.0	38	60	217	67.6	64	26.3	92.4
4-Sagittario (st)	K	78.7	35.8	72.9	71.3	15.2	53	68	377	68.4	55	35.9	70.8
5- Dekori (Aday 24)	B	80.7	41.8	74.9	73.4	13.3	50	70	423	68.6	40	27.4	97.4
6- Meya 26	B	82.7	40.7	74.2	72.6	13.1	46	63	361	70.7	23	26.7	95.5
7- Salihbey	K	81.2	34.8	76.8	73.7	13.2	35	59	244	70.7	110	30.6	76.2
8-TBT 20-6 (TBT1010)	K	81.9	35.7	76.7	72.6	13.5	42	61	281	66.4	53	24.0	98.1
9-HC17-1	B	81.8	37.3	86.6	73	14.9	50	65	369	71.0	69	35.9	92.8
10- Dicle 19	B	78.5	36.2	79.8	71.2	14.3	39	61	276	69.0	88	32.7	64.4

*KM: Kuru madde üzerinden verilmiştir. **süneli numune ***SKCS: Tek Tane Karakterizasyon Sistemi (Single Kernel Characterization System)

Çizelge 7. Güneydoğu Anadolu Bölgesi Kuruda Ekmeklik Buğday TDÖ Denemeleri Gözlem Sonuçları (2021)

ÇEŞİTLER	Bitki Boyu (cm)		Başaklanma Tarihi (Gün/Ay)		Başak Tipi
	Serince	Diyarbakır	Serince	Diyarbakır	Diyarbakır
1-Ceyhan 99 (st)	85	80	18.Nis	29.Nis	Kılçıklı
2-Cemre (st)	98	80	15.Nis	30.Nis	Kılçıklı
3-Dinç (st)	83	80	17.Nis	26.Nis	Kılçıklı
4-Sagittario (st)	73	60	23.Nis	30.Nis	Kılçıklı
5- Dekori (Aday 24)	100	95	10.Nis	25.Nis	Kılçıklı
6- Meya 26	103	95	13.Nis	25.Nis	Kılçıklı
7- Salihbey	90	90	16.Nis	30.Nis	Kılçıklı
8- Hazar	98	75	18.Nis	29.Nis	Kılçıklı

Çizelge 8. Güneydoğu Anadolu Bölgesi Kuruda Ekmeklik Buğday TDÖ Denemeleri Gözlem Sonuçları (2022)

ÇEŞİTLER	Bitki Boyu (cm)		Başaklanma Tarihi (Gün/Ay)	
	Serince	Diyarbakır	Serince	Diyarbakır
1-Ceyhan 99 (st)	70	67	21.Mar	15.Mar
2-Cemre (st)	75	69	22.Mar	16.Mar
3-Dinç (st)	70	71	22.Mar	16.Mar
4-Sagittario (st)	60	72	21.Mar	15.Mar
5- Dekori (Aday 24)	85	70	19.Mar	16.Mar
6- Meya 26	75	68	21.Mar	16.Mar
7- Salihbey (AR 17E-04)	80	74	20.Mar	16.Mar
8-HC17-1	85	71	20.Mar	21.Mar
9- Dicle 19	70	69	19.Mar	15.Mar
10-TBT 20-6 (TBT1010)	90	81	19.Mar	18.Mar